

Số: 4171/BC-BKHĐT

Hà Nội, ngày 30 tháng 6 năm 2020

BÁO CÁO TÓM TẮT

Tình hình thực hiện Nghị quyết số 02/NQ-CP ngày 01/01/2020 của Chính phủ về tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2020

(Tài liệu phục vụ phiên họp Chính phủ thường kỳ tháng 6/2020 trực tuyến với các địa phương)

Bộ Kế hoạch và Đầu tư xin báo cáo tình hình và kết quả 6 tháng đầu năm trong thực hiện Nghị quyết số 02/NQ-CP ngày 01/01/2020 của Chính phủ về tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2020 như sau:

I. Tổ chức triển khai thực hiện Nghị quyết

Đây là năm thứ 7 liên tiếp, Chính phủ ban hành Nghị quyết về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia. Nghị quyết 02 đã đề ra 5 trọng tâm cải cách, bao gồm: (i) Nâng cao chất lượng môi trường kinh doanh, năng lực cạnh tranh; (ii) Cải cách thực chất các quy định về điều kiện kinh doanh; (iii) Tiếp tục thực hiện cải cách toàn diện công tác quản lý, kiểm tra chuyên ngành và kết nối Cơ chế một cửa quốc gia, Cơ chế một cửa ASEAN; (iv) Đẩy mạnh thanh toán không dùng tiền mặt và cung cấp dịch vụ công trực tuyến mức độ 4; (v) Phát triển hệ sinh thái đổi mới sáng tạo, hỗ trợ, khuyến khích doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo.

Tính đến ngày 25/06/2019, Bộ Kế hoạch và Đầu tư nhận được báo cáo 6 tháng về tình hình, kết quả thực hiện Nghị quyết số 02 của 18 bộ, ngành¹ và 41/63 tỉnh, thành phố². rà soát các báo cáo cho thấy, báo cáo của một số Bộ, địa phương hàm lượng thông tin nhiều, cập nhật, tương đối đầy đủ và bám sát yêu cầu của Nghị quyết, như: Tư pháp, Tài chính, Ngân hàng Nhà nước, Văn phòng Chính phủ, Bảo hiểm xã hội Việt Nam, Quảng Ninh, Đồng Tháp,... Báo cáo của một số bộ, ngành và của nhiều địa phương có hàm lượng thông tin ít thay đổi, có sự giống nhau về nội dung và ít khác biệt qua các quý, các năm. Hầu hết các bộ, ngành, địa phương đều ban hành Kế hoạch hành động thực hiện Nghị quyết số 02. Ở địa phương, Kế hoạch thực hiện Nghị quyết số 02 thường được lồng ghép với kế hoạch cải thiện chỉ số Năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI). Nhiều địa phương đã

¹ Gồm: Kế hoạch và Đầu tư, Ngoại giao, Nội vụ, Giao thông vận tải, Khoa học và Công nghệ, Giáo dục và Đào tạo, Lao động - Thương binh và Xã hội, Văn hóa thể thao du lịch, Ngân hàng Nhà nước, Ủy ban Quản lý vốn nhà nước tại doanh nghiệp, Văn phòng Chính phủ, Đài Truyền hình Việt Nam, Tư pháp, Tài chính, Bảo hiểm xã hội Việt Nam, Xây dựng, Quốc phòng, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam.

² Gồm: An Giang, Bắc Kạn, Bạc Liêu, Bến Tre, Bình Thuận, Cần Thơ, Đắk Lắk, Đắk Nông, Điện Biên, Đồng Nai, Đồng Tháp, Gia Lai, Hà Giang, Hà Nam, Hải Phòng, Hậu Giang, Hòa Bình, Khánh Hòa, Kon Tum, Lai Châu, Lạng Sơn, Lào Cai, Long An, Nam Định, Ninh Bình, Ninh Thuận, Phú Yên, Quảng Bình, Quảng Nam, Quảng Ngãi, Quảng Ninh, Sơn La, Thái Bình, Thái Nguyên, Thanh Hóa, Tiền Giang, TP. Hồ Chí Minh, Tuyên Quang, Yên Bái, Cao Bằng, Hà Nội.

tích cực tìm kiếm các sáng kiến nhằm tạo lập môi trường kinh doanh thuận lợi gắn với hình ảnh chính quyền thân thiện và hỗ trợ, như việc triển khai chỉ số năng lực cạnh tranh cấp sở, ban, ngành ở địa phương.

Trong tháng 5/2020, Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã chủ động phối hợp với các bộ, ngành liên quan (gồm: Tài chính, Xây dựng, Tập đoàn điện lực Việt Nam, Ngân hàng Nhà nước, Tài nguyên và Môi trường) đã trực tiếp trao đổi, thảo luận với nhóm chuyên gia của Ngân hàng thế giới để cập nhật các kết quả cải cách đã được triển khai thực hiện trong năm qua nhằm cải thiện môi trường kinh doanh của Việt Nam. Những nội dung cập nhật được Ngân hàng thế giới đánh giá cao và sẽ kiểm chứng lại trong quá trình điều tra và phân tích dữ liệu để đưa vào đánh giá, xếp hạng trong Doing Business 2021.

Đánh giá chung, trong 6 tháng đầu năm 2020, việc triển khai thực hiện Nghị quyết số 02 có phần chững lại do tác động của dịch Covid-19 và các bộ, ngành, địa phương tập trung chủ yếu thực hiện các giải pháp chống dịch và các giải pháp hỗ trợ doanh nghiệp vượt qua khó khăn do tác động của dịch Covid-19.

II. Tình hình và kết quả thực hiện Nghị quyết 02

1. Nâng cao chất lượng môi trường kinh doanh, năng lực cạnh tranh

Về khởi sự kinh doanh

Theo Nghị định số 22/2020/NĐ-CP ngày 24/02/2020 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 139/2016/NĐ-CP ngày 04/10/2016 quy định về lệ phí môn bài, doanh nghiệp được miễn lệ phí môn bài trong năm đầu thành lập. Cải cách này đã giúp quy trình khởi sự kinh doanh tại Việt Nam giảm xuống còn 7 thủ tục (trước đây là 8 thủ tục) và chi phí giảm 2.000.000 đồng. Luật Doanh nghiệp vừa được Quốc hội thông qua ngày 17/6/2020 đã bãi bỏ thủ tục thông báo mẫu dấu, góp phần tiếp tục cắt giảm các thủ tục hành chính không cần thiết trong quá trình khởi sự kinh doanh.

Ngoài ra, Bộ Kế hoạch và Đầu tư tích cực phối hợp chặt chẽ với các bộ, ngành (gồm: Tài chính, Lao động - Thương binh và Xã hội, và Bảo hiểm xã hội Việt Nam) xây dựng dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định về phối hợp, liên thông thủ tục cấp Giấy chứng nhận đăng ký doanh nghiệp, khai trình việc sử dụng lao động, cấp mã số đơn vị bảo hiểm xã hội, sử dụng hóa đơn đặt in, tự in. Khi Nghị định này được ban hành sẽ tiếp giảm thêm 2 bước thủ tục và giảm thời gian trong thực hiện Khởi sự kinh doanh.

Về tiếp cận điện năng

Tiếp cận điện năng tiếp tục là chỉ số có cải cách được ghi nhận. Ngày 18/06/2020, Bộ Công Thương ban hành Thông tư số 13/2020/TT-BCT, theo đó đã bãi bỏ yêu cầu về bổ sung quy hoạch và xác nhận phù hợp quy hoạch.

Về cấp phép xây dựng

Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xây dựng vừa được Quốc hội thông qua ngày 17/6/2020 đã rút ngắn thời gian cấp phép xây dựng xuống còn 20 ngày, thực hiện đồng thời thủ tục thẩm định thiết kế xây dựng với các thủ tục về phòng cháy, chữa cháy, bảo vệ môi trường. Trên thực tế, nhiều tỉnh, thành phố

cũng đã ban hành Quy chế phối hợp thực hiện cơ chế một cửa liên thông trong lĩnh vực xây dựng³ nhằm rút ngắn thời gian cho doanh nghiệp trong thực hiện thủ tục cấp phép xây dựng.

Về Nộp thuế và bảo hiểm xã hội

Triển khai các dịch vụ điện tử là một trong những trọng tâm ưu tiên cải cách Nộp thuế và bảo hiểm xã hội. Từ ngày 01/01/2020 đến 10/6/2020, có 539.480 hóa đơn đã được cấp mã; đã triển khai nộp lệ phí trước bạ điện tử tại thành phố Hà Nội và Hồ Chí Minh từ ngày 12/3/2020,...

Về tiếp cận tín dụng

Ngân hàng nhà nước tiếp tục thực hiện các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng cơ sở thông tin tín dụng (TTTT) quốc gia cả chiều rộng và chiều sâu, mở rộng nguồn thông tin từ các nguồn thông tin phi truyền thống. Độ phủ thông tin tín dụng tiếp tục được cải thiện so với cuối năm 2019, tăng trên 1,27 triệu khách hàng vay, nâng tổng số khách hàng trong kho dữ liệu TTTD quốc gia lên trên 43,88 triệu khách hàng. Trung tâm thông tin tín dụng quốc gia Việt Nam (CIC) tiếp tục thu thập ổn định các loại thông tin về dư nợ, hợp đồng tín dụng, tài sản bảo đảm, thẻ tín dụng, tài chính doanh nghiệp, đầu tư trái phiếu doanh nghiệp từ các tổ chức tín dụng, đảm bảo chất lượng thông tin được duy trì, đạt trên 99%.

Về bảo vệ nhà đầu tư

Luật Doanh nghiệp vừa được Quốc hội thông qua ngày 17/6/2020 đã nhiều điểm mới trong nâng cao khung khổ pháp lý quản trị doanh nghiệp. Nhiều nội dung đã được sửa đổi nhằm nâng cao mức độ bảo vệ nhà đầu tư như: mở rộng phạm vi quyền của cổ đông nhằm tạo điều kiện thuận lợi để cổ đông bảo vệ lợi ích hợp pháp của mình; ngăn ngừa người quản lý lạm dụng địa vị, quyền hạn gây thiệt hại cho công ty và cổ đông, nâng cao mức độ công khai hóa và minh bạch thông tin doanh nghiệp,... Dự kiến, khi Luật có hiệu lực sẽ góp phần nâng xếp hạng của nước ta lên nhiều bậc trong xếp hạng của Ngân hàng thế giới về bảo vệ nhà đầu tư.

Về Giải quyết tranh chấp hợp đồng và giải quyết phá sản doanh nghiệp

Để cải thiện chỉ số Giải quyết tranh chấp hợp đồng và Giải quyết phá sản doanh nghiệp, Bộ Tư pháp đã triển khai một số giải pháp như: (i) Công khai thủ tục hành chính trong lĩnh vực thi hành án dân sự; (ii) Triển khai thống nhất cơ chế một cửa, hỗ trợ trực tuyến thi hành án dân sự; (iii) Đề xuất xây dựng phần mềm đấu giá trực tuyến tài sản trong thi hành án dân sự.

2. Về cải cách quy định về điều kiện kinh doanh

Tình hình cải cách các quy định về điều kiện kinh doanh trong 6 tháng đầu năm 2020 có một số điểm lưu ý sau:

³ Gồm: TP. Hồ Chí Minh, Trà Vinh, Lai Châu, Hòa Bình, Hưng Yên, Bình Định, An Giang, Bến Tre, Bắc Ninh, Bình Thuận, Cần Thơ, Gia Lai, Lạng Sơn, Lào Cai, Nam Định, Ninh Thuận, Phú Thọ, Quảng Nam, Tây Ninh, Thái Nguyên, Thừa Thiên Huế, Tiền Giang,...

- Về Danh mục ngành nghề đầu tư, kinh doanh có điều kiện: Luật Đầu tư vừa được Quốc hội thông qua ngày 17/6/2020 đã bãi bỏ 21 ngành, nghề; sửa đổi 24 ngành, nghề và bổ sung 7 ngành, nghề.

- Tính đến tháng 6/2020, hầu hết các bộ, ngành đã hoàn thành việc thống kê và đăng tải đầy đủ quy định về điều kiện kinh doanh trong lĩnh vực mình quản lý. Tuy vậy, qua khảo sát thực tế cho thấy hầu hết các bộ, ngành chưa theo dõi, giám sát, đánh giá hiệu quả, hiệu lực thực thi những cải cách này.

- Cho đến nay, Bộ Công Thương là Bộ duy nhất tiếp tục có phương án rà soát cắt giảm, đơn giản hóa các điều kiện đầu tư kinh doanh thuộc lĩnh vực quản lý và đã tham mưu cho Chính phủ đã ban hành Nghị định số 17/2020/NĐ-CP ngày 05/02/2020 về sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định liên quan đến điều kiện đầu tư kinh doanh thuộc lĩnh vực quản lý nhà nước của Bộ Công Thương.

- Ngoài ra, vẫn còn tình trạng chông chéo trong quản lý nhà nước về điều kiện kinh doanh, gây bức xúc lớn cho doanh nghiệp đã được phản ánh trước đây nhưng chưa được giải quyết (như hoạt động kiểm định kỹ thuật an toàn lao động quy định tại Nghị định số 44/2016/NĐ-CP).

3. Về cải cách công tác quản lý, kiểm tra chuyên ngành

Trong 6 tháng đầu năm 2020, công tác quản lý, kiểm tra chuyên ngành đối với hàng hoá xuất khẩu, nhập khẩu cũng chững lại, ít chuyên biến. Hiện nay, Bộ Tài chính đang chủ trì xây dựng Đề án cải cách kiểm tra chuyên ngành theo hướng cơ quan hải quan là đầu mối thực hiện kiểm tra chất lượng tại cửa khẩu (trừ các mặt hàng liên quan đến an ninh, quốc phòng, kiểm dịch,...), bộ quản lý chuyên ngành thực hiện hậu kiểm. Tuy vậy, Đề án còn ở mức dự thảo, thảo luận nhằm thống nhất giữa các bộ quản lý chuyên ngành. Bên cạnh đó, những vướng mắc, bất cập về quản lý, kiểm tra chuyên ngành đã được cộng đồng doanh nghiệp phản ánh nhiều lần, nhiều nơi, song vẫn chậm được giải quyết như: yêu cầu kiểm tra nhà nước về an toàn lao động trước thông quan đối với sản phẩm hàng hoá nhóm 2 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội; kiểm tra nhà nước về chất lượng thức ăn chăn nuôi; kiểm tra hiệu suất năng lượng;...

4. Tình hình và kết quả đẩy mạnh thực hiện thanh toán không dùng tiền mặt

Trong 6 tháng đầu năm 2020, thanh toán không dùng tiền mặt, nhất là thanh toán điện tử có sự chuyên biến, nhưng chưa đạt kỳ vọng. Đến cuối tháng 4 năm 2020, có trên 78 tổ chức cung ứng dịch vụ thanh toán triển khai thanh toán qua Internet và 49 tổ chức thanh toán qua điện thoại di động; toàn thị trường hiện có 19.525 ATM (tăng 1,76% so với cùng kỳ năm 2019) và 257.276 POS. Ngân hàng Nhà nước đã phối hợp với các bộ, ngành dự thảo Quyết định cá biệt về việc thí điểm dùng tài khoản viễn thông để thanh toán cho các dịch vụ có giá trị nhỏ (Mobile-Money). Ngoài ra, Ngân hàng Nhà nước đã chỉ đạo Napas và các tổ chức tín dụng miễn, giảm phí giao dịch thanh toán.

5. Tình hình và kết quả thực hiện cung cấp dịch vụ công trực tuyến

Kể từ thời điểm được khai trương (ngày 09 tháng 12 năm 2019), Cổng Dịch vụ công quốc gia cung cấp 08 nhóm dịch vụ công; thì đến ngày 19 tháng 6 năm

2020, Công Dịch vụ công quốc gia đã cung cấp 596 dịch vụ công trực tuyến của 17 bộ, cơ quan ngang bộ và Tập đoàn Điện lực Việt Nam.

Ở cấp địa phương, một số tỉnh, thành phố đã tổ chức tốt các giải pháp để nâng cao chất lượng phục vụ người dân, doanh nghiệp trong giải quyết thủ tục hành chính theo cơ chế một cửa. Đa số các địa phương đã nâng cấp Cổng dịch vụ công và Hệ thống thông tin một cửa điện tử cấp tỉnh. Một số địa phương đã phối hợp với zalo hỗ trợ người dân thực hiện thủ tục hành chính và theo dõi kết quả giải quyết (như Quảng Ninh). Tương tự, Đồng Tháp triển khai và vận hành Tổng đài thông tin dịch vụ công 1022 (vận hành từ ngày 03/01/2020) nhằm tạo lập một kênh giao tiếp mới, thân thiện và chuyên nghiệp, hướng đến sự thuận tiện cho người dân, doanh nghiệp trong công tác tiếp nhận, xử lý các phản ánh, kiến nghị.

Mặc dù nhiệm vụ áp dụng dịch vụ công trực tuyến mức độ 4 tuy được đưa vào Kế hoạch hành động của tất cả các bộ, ngành, địa phương, nhưng tiến độ thực hiện ở nhiều nơi còn chậm, tỷ lệ phát sinh hồ sơ thấp.

III. Một số đề xuất, kiến nghị

Để thúc đẩy mạnh mẽ việc thực hiện Nghị quyết số 02 về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia trong 6 tháng tiếp theo của năm nay, Bộ Kế hoạch và Đầu tư kiến nghị một số giải pháp sau đây:

1. Yêu cầu các Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh:

- Trực tiếp chỉ đạo, chịu trách nhiệm trước Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ về kết quả thực hiện các Nghị quyết của Chính phủ về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia.

- Thường xuyên kiểm tra, giám sát tình hình và đánh giá kết quả thực hiện Chương trình, Kế hoạch thực hiện các Nghị quyết về cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia.

2. Yêu cầu các bộ, cơ quan:

- Nghiên cứu, đánh giá hiệu quả các cải cách về điều kiện kinh doanh trong lĩnh vực bộ, ngành quản lý giai đoạn 2016-2020.

- Khẩn trương đề xuất xây dựng, soạn thảo các Nghị định, Luật để sửa đổi các luật có liên quan nhằm thực thi phương án đơn giản hóa điều kiện kinh doanh đã được phê duyệt.

- Tiếp tục thực hiện cải cách toàn diện công tác quản lý, kiểm tra chuyên ngành và kết nối Cơ chế một cửa quốc gia, Cơ chế một cửa ASEAN theo các nguyên tắc sau: (i) áp dụng quản lý rủi ro dựa trên cơ sở đánh giá, phân tích về mức độ tuân thủ của doanh nghiệp và mức độ, quy mô rủi ro của hàng hoá; (ii) chuyển mạnh từ chủ yếu thực hiện kiểm tra tại giai đoạn lưu thông hàng hoá sang chủ yếu giám sát tại thị trường nội địa; (iii) công bố công khai về danh mục mặt hàng kiểm tra chuyên ngành với mã số HS ở cấp độ chi tiết, cách thức quản lý chuyên ngành về xuất khẩu, nhập khẩu tương ứng và loại phí mà doanh nghiệp phải trả; (iv) áp dụng dịch vụ công trực tuyến mức độ 4.

- Nghiên cứu, đánh giá hiệu quả áp dụng dịch vụ công trực tuyến và kết nối thủ tục qua Cơ chế một cửa quốc gia trong lĩnh vực bộ, ngành quản lý.

3. Yêu cầu Văn phòng Chính phủ tổ chức theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc triển khai dịch vụ công trực tuyến mức độ 3, 4 tại các bộ, ngành, địa phương nhằm đảm bảo mang lại hiệu quả thực chất, tránh hình thức, lãng phí.

4. Yêu cầu các Bộ trưởng, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương khẩn trương chỉ đạo thực hiện các giải pháp thuộc thẩm quyền để cho phép người dân, doanh nghiệp nhận và chi trả thanh toán không dùng tiền mặt bằng nhiều phương tiện khác nhau (nhất là trong thực hiện thanh toán dịch vụ như điện, nước, chi trả trợ cấp,...); đẩy nhanh tiến độ cung cấp dịch vụ công trực tuyến thuộc thẩm quyền giải quyết ở mức độ 4.

5. Yêu cầu Tổ công tác của Thủ tướng Chính phủ tiếp tục duy trì và phát huy các hoạt động kiểm tra, giám sát, đôn đốc việc thực hiện Nghị quyết ở cả trung ương và địa phương cũng như trong từng lĩnh vực quản lý chuyên ngành.

6. Yêu cầu Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hiệp hội doanh nghiệp nhỏ và vừa Việt Nam và các hiệp hội doanh nghiệp, ngành hàng theo dõi, đánh giá độc lập thường xuyên về tình hình và kết quả thực hiện Nghị quyết để đảm bảo những cải cách đem lại thay đổi thực chất cho doanh nghiệp.

Trên đây là báo cáo tình hình và kết quả 6 tháng đầu năm thực hiện Nghị quyết số 02 về tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu cải thiện môi trường kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia năm 2020.

Bộ Kế hoạch và Đầu tư xin báo cáo Chính phủ./.